

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาปัญหา แนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ทั้งของต่างประเทศและประเทศไทย การวิจัยเรื่องนี้มีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยบุคลากรของศาลยุติธรรม รวมทั้งเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดภายในบริเวณศาล ทั้งนี้การออกคำสั่งต่อบุคคลที่มาติดต่อราชการของศาล การจับกุมผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ยังไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจศาล ในการออกคำสั่งใดเพื่อเป็นการระงับเหตุแห่งความไม่สงบที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะ การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ยังไม่มีความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดความลังเลในการใช้อำนาจและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยภายในบริเวณศาล

จากการศึกษาจึงสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล จากการศึกษพบว่า ปัจจุบันการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในการออกคำสั่งแก่บุคคลที่มาติดต่อราชการของศาล ยังมีข้อจำกัดในการใช้อำนาจดังกล่าว จึงส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยภายในบริเวณศาล เช่น ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจศาล พบประชาชนผู้มาติดต่อราชการของศาลหรือบุคคลที่มีพฤติกรรมต้องสงสัยภายในบริเวณศาล โดยประชาชนหรือบุคคลดังกล่าวอาจก่อเหตุใช้ความรุนแรงจนมีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือผลจากการกระทำผิดทำให้ทรัพย์สินของสำนักงานศาลยุติธรรมได้รับความเสียหาย แต่ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจศาลในการออกคำสั่งใด ๆ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยภายในบริเวณศาล หรือระงับเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ที่เกิดขึ้นภายในบริเวณศาลไว้แต่อย่างใด จึงเป็นที่มาของการใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งมิได้มีการรับรองสิทธิ

โดยชอบด้วยกฎหมาย และอาจนำไปสู่การใช้อำนาจโดยมิชอบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักความชอบด้วยกฎหมายที่มุ่งเน้นในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เมื่อใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้ อำนาจตามกฎหมายจะต้องมีการกำหนดขอบเขต และวิธีการในการใช้อำนาจของรัฐอย่างชัดเจน

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย ที่ได้มี การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณศาล ที่มีชื่อเรียกว่า “The Office of the Sheriff หรือ Sheriff” มีบทบาทและหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัย ของศาล อีกทั้งยังมีการตรากฎหมายเอาไว้เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณ ศาล รวมถึงกำหนดให้มีอำนาจในการเตือนและออกคำสั่งแก่บุคคลเพื่อบังคับใช้เป็นการเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีหลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชน ดังนั้นการใช้อำนาจของรัฐจึงต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งเท่านั้น

2) ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการจับกุมผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล จากประเด็นปัญหาดังกล่าวพบว่า เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในบริเวณศาล และเจ้าพนักงานตำรวจศาล ยังมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย มีอำนาจในการสืบสวน การค้น การยึด การจับ และการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด เช่น ในกรณีบุคคลผู้มาติดต่อราชการของศาลมีพฤติกรรมขัดขวางบุคคลอื่น การคุกคาม ก่อวุ่น หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นในบริเวณศาล เมื่อได้รับคำเตือน ให้หยุดการกระทำความผิดแล้วแต่ยังยืนกรานที่จะกระทำความผิด อย่งไรก็ตาม การจับกุมบุคคล ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายสำหรับเจ้าพนักงานตำรวจศาล เท่านั้น ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงอำนาจกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีได้มีการกำหนดอำนาจในการจับกุมผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล เอาไว้อย่างชัดเจน และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมายอื่น

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย พบว่า ได้มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจในการจับกุมและการใช้กำลังเพื่อการจับกุม ตามความจำเป็น และเหมาะสม แก่เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยศาลอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ต้องนำประมวลกฎหมายอื่นมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิด การบังคับใช้กฎหมายในลักษณะดังกล่าวเป็นการนำทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมมาใช้ เนื่องจากกฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่อย่างคล่องตัวในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ จากการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับศาลและบุคลากรในสำนักงานศาลยุติธรรม อันจะส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษา ซึ่งเป็นงานหลักของศาลให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล เนื่องด้วยพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มิได้มีการบัญญัติมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล แต่หากมีบุคคลที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดขวาง คุกคาม ข่มขู่ หรือสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนหรือผู้มาติดต่อราชการของศาล และเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นภายในบริเวณศาล หากเจ้าพนักงานตำรวจศาล ได้ออกคำเตือนและมีคำสั่งให้หยุดการกระทำความผิดแล้ว บุคคลดังกล่าวยังเพิกเฉยจนนำไปสู่การจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจศาล แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีการกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดไว้ ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นเพียงความผิดหลุโทษ หรือเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงไม่ถึงกับคดีอาญาอย่างชัดเจน เช่น การประทุพติตนไม่เรียบร้อยภายในบริเวณศาลหรือเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เป็นต้น โดยเป็นอำนาจโดยตรงของผู้พิพากษาในการพิจารณาและกำหนดบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิด ดังนั้นเจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงไม่สามารถใช้ดุลพินิจก้าวล่วงอำนาจโดยตรงของศาลได้ และในบางกรณีอาจต้องใช้มาตรการทางอาญามาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิด

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เกือรัฐออสเตรเลีย พบว่ามีการกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยศาลไว้ โดยมีการกำหนดเป็นโทษปรับ ตามพระราชบัญญัติรักษาความปลอดภัยศาล ค.ศ. 2005 ซึ่งเป็นการนำหลักแห่งความได้สัดส่วนมาปรับใช้ในการกำหนดโทษและให้เป็นไปตามกฎหมายและสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่สมเหตุสมผลตามหลักนิติรัฐ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ทำให้ทราบปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีความสำคัญในด้านการรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณศาล ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

ในประเด็นนี้ การใช้อำนาจในการออกคำสั่งแก่บุคคลซึ่งมีพฤติกรรมอันควรสงสัยว่าบุคคลจะกระทำความผิดภายในบริเวณศาล โดยเจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่มีอำนาจในการออกคำสั่ง เช่น การสั่งให้หยุดพฤติกรรมเพื่อทำการตรวจค้น หรือการสั่งให้ออกไปนอกบริเวณศาล หากเกิดความวุ่นวายภายในบริเวณศาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีข้อจำกัดในการใช้อำนาจดังกล่าว เนื่องจากมิได้มีการกำหนดอำนาจในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ไว้อย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความปลอดภัยได้

อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562

จากเดิม มาตรา 5 ไม่ได้มีการกำหนดอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในการออกคำสั่งให้บุคคลหยุดพฤติกรรมอันควรสงสัย จึงเห็นควรเพิ่มเติม มาตรา 5/1 เป็น

“มาตรา 5/1 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5 (1)-(3) ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีหน้าที่และอำนาจในการออกคำสั่งแก่บุคคลในบริเวณศาล หากเชื่อว่ามีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

(ก) ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่หรือบุคคลอื่น หรือ

(ข) เป็นการคุกคาม ข่มขู่บุคคลอื่น หรือ

(ค) มีแนวโน้มว่าจะสร้างความหวาดกลัวต่อบุคคลอื่น หรือการกระทำใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความหวาดกลัวต่อบุคคลอื่น

(ง) ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจศาล ได้ให้คำแนะนำแก่บุคคลและบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานตำรวจศาลอาจเตือนหรือให้คำแนะนำอีกครั้งว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอาจเป็นความผิด”

(2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจการจับกุมผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

ในประเด็นนี้ แม้เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดภายในบริเวณศาลและมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย โดยมีอำนาจในการจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่ในการจับกุมผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล แต่ยังไม่มียกเว้นกฎหมายกำหนดไว้แต่อย่างใด จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562

จากเดิม มาตรา 5 ไม่ได้มีการกำหนดอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในการจับกุมผู้ฝ่าฝืนคำสั่งหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงเห็นควรเพิ่มเติม มาตรา 5/2 เป็น

“มาตรา 5/2 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 5 (1)-(3) หากเจ้าพนักงานตำรวจศาล ได้กระทำการตามมาตรา 5/1 แล้ว แต่ปรากฏว่ายังมีบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจในการจับกุมบุคคลนั้นโดยไม่จำเป็นต้องมีหมายจับ หาก

(ก) หากบุคคลนั้นกำลังกระทำความผิดกฎหมายภายใต้บทบัญญัตินี้ หรือ

(ข) เจ้าพนักงานตำรวจศาล มีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำการผิดกฎหมายนี้ หรือ

(ค) บุคคลนั้นกำลังทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นภายในบริเวณศาลหรือได้ก่อเหตุทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นในบริเวณศาล

(3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล

ในประเด็นนี้ ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มิได้มีบทบัญญัติมาตรการในการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพียงความผิดหุโทษ หรือเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงไม่ถึงกับคดีอาญาอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวต้องนำกฎหมายอาญา ระเบียบ และข้อกำหนดอื่นของศาลมาบังคับใช้โดยอนุโลม ในการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ประกอบกับการกระทำผิดภายในบริเวณศาลเป็นอำนาจของตุลาการโดยตรง การที่เจ้าพนักงานตำรวจศาล ทำการจับกุมบุคคลผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอาจเป็นการใช้ดุลพินิจเพื่อตัดสินผู้กระทำความผิดแทนศาลซึ่งมีอาจก้าวล่วงได้ จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ในการเพิ่มบทลงโทษสำหรับบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจศาล โดยเสนอให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมไว้เป็นการเฉพาะ